

Розділові знаки у простому ускладненому реченні

Вправа «Аналізуємо дописи лідерів думок»

Опис. У матеріалі запропоновано поєднати повторення ускладнених речень і теми з інфомедійної грамотності — вплив лідерів думок. Після повторення теорії за допомогою презентації вчитель проводить гру, використовуючи роздатковий матеріал — пости з Фейсбуку лідерів думок (журналісти, мандрівники): у цих постах учні мають знайти ускладнені речення, назвати їхні типи. Після практичної частини вчитель розповідає, хто такі лідери думок, які їхні якості. Далі кожен учень формує для себе схему: хто є лідерами думок для нього особисто.

Учень має знати

- » основні ознаки простого ускладненого речення;
- » компоненти, якими можна ускладнити просте речення;
- » правила пунктуації у простих ускладнених реченнях.

Учень має розуміти

- » важливість використання простих ускладнених речень у мовленні;
- » різницю між простими неускладненими, складними і простими ускладненими реченнями;
- » методи перетворення простих неускладнених речень у прості ускладнені;
- » роль пунктуаційної грамотності для ефективної комунікації, зокрема в інтернеті.

Учень має вміти

- » визначати прості ускладнені речення у текстах;
- » розставляти розділові знаки у простих ускладнених реченнях;
- » пояснювати позицію розділових знаків у них, обґрунтовуючи відповідними правилами;
- » виправляти пунктуаційні помилки в простих ускладнених реченнях.

Вправа «Аналізуємо дописи лідерів думок»

Мета

- » сформувати розуміння характеристик, притаманних особистостям лідерів думок, і причин їхньої впливовості у суспільстві;
- » усвідомити вплив лідерів думок на процес формування поглядів;
- » розвинути відповідальність учнів за поширену ними інформацію;

Уміння і навички з інфомедійної грамотності

- » уміння обґрунтовувати власну думку
- » етика спілкування у соціальних мережах;
- » уміння запобігати ризикам у комунікації.

Що необхідно підготувати до уроку

- » мультимедійний проектор, комп'ютер та екран;
- » презентацію «Розділові знаки у простому ускладненому реченні»;
- » роздаткові матеріали: «Розподіл на команди «Розділові знаки» (1 шт. за потреби), «Правила використання розділових знаків у простому ускладненому реченні» (по 1 шт. на команду, яка налічує 4 учнів), «Пост для 1-го раунду» (по 1 шт. на команду, яка налічує 4 учнів), «Пост для 2-го раунду» (по 1 шт. на команду, яка налічує 4 учні), «Пост для 3-го раунду» (по 1 шт. на команду, яка налічує 4 учні), «Пост для 4-го раунду» (по 1 шт. на команду, яка налічує 4 учні), «Пост для суперраунду» (за потреби по 1 шт. на команду, яка налічує 4 учні), «Ускладнення до гри» (1 шт.).

Частина 1

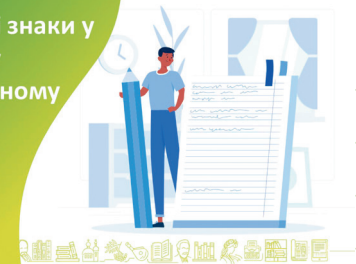
СКАЖІТЬ. На цьому занятті ми пригадаємо, що таке просте речення, якими компонентами можна ускладнити його та які знаки пунктуації при цьому варто використовувати. Щоб закріпити знання, ми зіграємо у гру. Завдяки їй ми зможемо впізнати прості ускладнені речення у постах із соціальних мереж і правильно розставити в них розділові знаки.

ЗАПИТАЙТЕ:

- Які речення називають простими?
- Які компоненти перетворюють речення із простих неускладнених на прості ускладнені?
- Чим прості ускладнені речення відрізняються від складних речень?
- Які розділові знаки використовують при записі простих ускладнених речень?
- Що таке однорідні члени речення? З якою метою прості речення ускладнюють однорідними членами речення?

Розділові знаки у простому ускладненому реченні

ПРОДЕМОНСТРУЙТЕ слайд «Правила використання розділових знаків у простому ускладненому реченні».

ПОЯСНІТЬ учням: «Зараз ви бачите перед собою пост журналіста, мандрівника, письменника, керівника медіапроекту Ukraïner Богдана Логвиненка. завдання полягає в тому, щоб:

1. упізнати серед усіх речень тексту саме прості ускладнені й обвести їх;
2. розставити у простих ускладнених реченнях розділові знаки;
3. у відповідних графах під постом записати правила, якими ви користувалися, коли розставляли розділові знаки.

Як орієнтир можете використати приклад під постом».

ПРИМІТКА. Також можна нагадати учням, що кожен пост може містити кілька простих ускладнених речень. Не забудьте попередити, що команди, які не впораються із завданням, у наступному раунді працюватимуть з ускладненням. А якщо вибрали варіант гри з переможцем, нагадайте про необхідність заробляти бали.

ЗАПРОПОНУЙТЕ командам перейти до роботи з постом і зауважте, що загалом на роботу в них буде всього чотири хвилини.

ПРИМІТКА. Уважно стежте за часом і підказуйте командам, скільки хвилин лишилося до завершення першого туру.

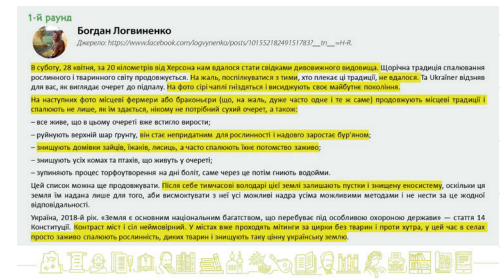
Коли час раунду спливе, **ЗАПРОПОНУЙТЕ** учням поглянути на проектор й увімкніть слайд №4. На ньому зображено пост, із яким працювали учні, і правильні відповіді до завдання.

ПРИМІТКА. Важливим моментом цього етапу гри є перевірка правильності виконання завдань. Можна запропонувати командам самостійно звіритися з тим, що вони бачать на екрані, а можна влаштувати кросперевірку. Для цього запропонуйте учням передати свій аркуш із постом команді, що сидить поруч. У цьому варіанті за перевірку правильності відповідають команди-сусіди.

ПІДСУМУЙТЕ результати раунду: прокоментуйте основні помилки, якщо учні їх припустилися, за потреби ще раз поясніть правила пунктуації у простому ускладненому реченні.

Підготуйте картки із завданнями-ускладненнями. Вони є в роздатковому матеріалі «Ускладнення до гри».

ПОЯСНІТЬ: «Команди, які припустилися помилок, наступний раунд проведуть з ускладненням. На картках записано веселі завдання. Кожне ускладнення діє тільки під час одного раунду. Зараз я підійду до команд, що не зовсім упоралися із завданнями, а вони наосліп оберуть собі завдання».

Series of horizontal dotted lines for student notes.

ЗАПРОПОНУЙТЕ кожній із команд витягнути картку й визначити своє ускладнення на наступний раунд. Також попросіть учнів з інших команд допомогти вам простежити, чи дотримуються гравці ускладнення, чи виконують його упродовж наступного раунду.

Наступні три раунди повторіть за цією ж схемою: роздайте пости, дайте час для роботи, покажіть правильні відповіді, перевірте результати команд, підсумуйте їхні досягнення, витягніть ускладнення.

Для другого раунду роздайте учням роздатковий матеріал «Пост для 2-го раунду» і зробіть перевірку за допомогою слайда №6, для третього туру — роздатковий матеріал «Пост для 3-го раунду» та слайд №8, для четвертого — роздатковий матеріал «Пост для 4-го раунду» та слайд №10 відповідно.

ПРИМІТКА. Для суперраунду використайте роздатковий матеріал «Пост для суперраунду» і зробіть перевірку за допомогою слайда №12. У грі не обов'язково суворо дотримуватися послідовності використання постів. Можете самостійно чергувати їх за раундами. Однак простежте, щоб у презентації, яку ви демонструєте учням, команди наперед не отримали правильних відповідей на майбутні завдання. Можливо, заздалегідь змініть місцями слайди з результатами у презентації, щоб уникнути цього.

ПІДСУМУЙТЕ результати гри. Можете обговорити ті правила пунктуації у простому ускладненому реченні, у яких учні найчастіше помилялися, чи звернути увагу на суперечливі моменти в реченнях і правилах. Якщо учні боролися за перемогу, привітайте команду-переможця.

ПРИМІТКА. Тексти дописів, запропонованих дітям, відредаговано літературним редактором, оскільки в оригінальних постах блогерів є велика кількість пунктуаційних і граматичних помилок. Учитель після виконання вправи може сказати про це учням, зазначивши, що блогери та лідери думок теж припускаються помилок.

ЗАПИТАЙТЕ учнів:

- Чиї пости ми використовували для гри? Чи знайомі вам ці особистості?
- Які професії мають люди, чиї пости ми читали?
- Усі вони популярні в соціальних мережах. Чому їх читають тисячі підписників?
- Чи чули ви вирази opinion leaders (опінієн лідерс) чи «лідери думок»? Що вони означають?

Частина 4

У цій частині уроку поговоріть з учнями про явище «лідерів думок», розкажіть, яким критеріям потрібно відповідати, щоб стати лідером думок, і виконайте коротку вправу на закріплення теми.

2-й раунд
Настя Побережна
 Джерело: <https://www.instagram.com/nastya.poberezhna/>

Не відкладай на потім! Ізвального моменту не існує. Якщо хочеш щось робити — починай зараз.
Моя все життя відкладати на потім, сподівачиски, що потім буде менше справ і більше вільного часу. Але це так не працює, на жаль.
 З часом справ буде тільки більше!
 Надіваю до мене дішай, що вперше зі своїм ортодонтом я почала спілкуватися 2 роки назад! 2 роки, варті.
 2 роки я переносила, відкладала, не знаходила час! А вибачившись — уне, моє, і вимала б свої бреші.
 А так в мене все ще попереду.
 Раніше почеш — раніше закінчиш.
 Хочеш подорожувати — шукай способи уне зараз. Хочеш знайти нову роботу — почни змінювати своє життя змозгою сьогодні. Дізнавайся почати вичитати курсу — погугли курсу уне сьогодні ввечері.
 Діліться: **що давно відкладаєш і не можеш почати?** І чому так, як думаєте?

3-й раунд
Солюмія Вітвіцька
 Джерело: <https://www.facebook.com/SvitlanaVitsivka/photos/103526563082271/457398694321681>

Мати друзів — це щастя! Людей, котрі підтримують і допомагають у найскладніших ситуаціях. **І перевіряються справні друзі, до речі, в моменти успіху, і періоди невдач.**
 Я не вмію обирати чи відсидовати людей, із якими я не варто зближуватися, хоча цього вчать на більшості різніх лідерських курсів. Не дуже вмію жорстко дистанціюватися, хоча це тек рекомендації експерти з успіху.
 Насправді вже так осядало, і такою я є. Натомість, життя відідує справніми і неймовірними друзями, чії плечі відчуюю і просто зараз!
 А все, що буваєforme і було прикрите нимис ефемерними цілями, все відладе. Так буває завжди! Тому просто будьте ширими і відкритими і нічого не очікуйте від, здавалося б, надійних зараз людей. Час і життя все розставляє по своїх місцях! Просто будьте собою.

4-й раунд
Саша Пустовіт
 Джерело: <https://www.instagram.com/sashapustovit/>

Роздуми про життя — це не обов'язково рішення або рішення невикористовувати. Роздуми людини нею, що що сон, роздуми, не це вліплити в життя і зробити це.
Рішення — це рішення, яке приймає людина, коли вона вирішує зробити щось, що їй не подобається. Але про осмісленість людини говорить тільки те, що вона робить, а не те, що вона думає.
1. Осмісленість. Роздуми людини нею, що настремити по одній і тій же річці, що роздуми інших людей, які не мають нічого до цього.
2. Дарова річ. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.
3. Унікальність. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.
4. Рішення. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.
5. Рішення. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.
6. Рішення. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.
7. Рішення. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.
8. Рішення. Так люди вважають більш успішними. Вони приносять гроші, а не гроші — це велика річ. Не можна не віддати гроші грошам, а якщо не віддати гроші, це не віддати гроші грошам.

Суперраунд
Дмитро Чекалкин
 Джерело: <https://www.facebook.com/Omitya.Chekalyn/posts/153676693016215>

Дев'ять цікавих фактів про український борщ.
 Існує понад 70 рецептів чорного борщу, найпопулярнішим та найвідомішим з яких вважається борщ київський. **Борщом для насого харчування в Україні, Європі та світі, а очиди обов'язковим складником, додають натуральний київський м'ясо.** На Чернігівщині готують борщ з грибами, в інших регіонах називають його перекислимим.
Потрапляючи борщ, варять на основі куреного буряку і обов'язково кладуть до нього традиційні для свого регіону варіанти.
 На Житомирщині борщ має різновид: топильний з в'яленими в юнках і грибами та коростенський на суфлєфуртат.
 Є на карті України регіон, у якому взагалі немає свого борщу: це Закарпаття. **Тоді там варять борщ із самої лише картоплі і без м'яса, але називають його ляманським.**
 З борщом пов'язано багато повір'їв. Наприклад, вважалося, що з парою від борщу відлітає душа небіжчика. Тому він є традиційною стравою на українських поминках.
На часті борщу були названі найменш шановані борщі, потрапляючи на територію.
 Найшанованіший борщ в нашому житті готувала моя бабуся Олена (пісний з грибами), а зараз готую дружина Олена (за рецептом своєї бабусі Ксені).
 А який борщ готуєте ви? **Діліться рецептами та фото своїх смакоту у коментарях.**

ПОЯСНІТЬ: «Нас оточують десятки й сотні людей: однокласники, учителі, родина, друзі, сусіди. Із кимось ми спілкуємося частіше, із кимось — рідше, до когось більше дослухаємося, до когось — менше. Саме тих людей, чия думка для нас важлива, яким ми довіряємо і до порад яких готові дослухатися, можна вважати лідерами думок».

ЗАПИТАЙТЕ учнів:

- Чи кожна людину, яка є в соціальних мережах, можна назвати лідером думок?
- Чи всі блогери неодмінно є лідерами думок?
- Як лідери думок впливають на формування наших життєвих позицій?
- Чи кожна людина може стати лідером думок? Від чого це залежить? Що має значення при цьому: професія, особисті якості, стиль життя?

ПОЯСНІТЬ: «Те, чи стане людина лідером думок, не залежить від її віку, місця проживання, фаху чи інтересів. Але все ж таки виділяють кілька ознак, притаманних лідерам думок.

- Життєва активність людини. Лідери думок — ті, хто не може бути простими спостерігачами життя, жити в ритмі «на роботу — з роботи». Вони віддають перевагу активнішій діяльності: намагаються розв'язати певну проблему чи змінити ситуацію, вступають у громадські організації, ініціюють події, стежать за виконанням депутатами своїх обіцянок тощо.
- Вони люблять знайомитися з іншими людьми, підтримувати з ними добрі взаємини і загалом мають досить велике коло знайомих.
- Зацікавленість у тому, щоб поширювати корисні поради. Лідери думок із радістю діляться своїми знаннями і досвідом, їм подобається, коли до них звертаються за порадою.
- Любов до трендів. Це люди, які намагаються першими випробувати новинки, учитися нового. Вони є певними індикаторами: якщо якась новинка сподобається лідерам думок, то вона також сподобається іншим.
- Лідери думок схильні розв'язувати чужі проблеми. Вони не є тими друзями, котрі першими подають руку допомоги, але вони намагаються сприяти розв'язанню нашої проблеми, даючи нам, наприклад, важливу інформацію. На будь-яку проблему лідери думок дивляться як на можливість дізнатися щось нове».

ЗАПИТАЙТЕ учнів:

- Чи любите ви давати поради, знайомитися з людьми, пробувати новинки, допомагати іншим розв'язувати проблеми й чи маєте загалом активну позицію?
- Які з названих якостей ви б хотіли в собі розвинути? Чому?

Лідери думок

люди, які впливають на формування думок інших, до яких дослухаються, яким довіряють. Вони добре відомі серед певної аудиторії, вирізняються кращою поінформованістю (першими інтерпретують повідомлення ЗМІ) та вищим соціальним статусом в очах своєї аудиторії.

Характерні ознаки лідерів думок

ПОЯСНИТЬ: «Розрізняють два типи лідерів думок: мономорфний і поліморфний.»

- До першого належать ті лідери думок, які є експертами в певній вузькій сфері. Наприклад, таким лідером думок може бути я, адже я є вчителем і до мене за порадою можуть звертатися люди, які цікавляться техніками роботи з учнями, методами викладання української мови.
- Другий тип — це лідери думок, які впливають на свою аудиторію в широкому колі питань. Наприклад, такими лідерами для вас можуть бути батьки, які формують вашу думку про облаштування комфортного дому, догляд за собою, вибір майбутньої професії чи навчального закладу, ефективне виконання домашніх справ, догляд за домашніми тваринами тощо».

ЗАПРОПОНУЙТЕ учням проаналізувати, до яких типів належать лідери думок, із постами котрих вони працювали під час гри. Для цього відкрийте презентацію на слайді «Типи лідерів думок».

Спочатку поцікавтеся в учнів, чи всіх лідерів думок вони знають. Якщо учні знайомі не з усіма особистостями, запропонуйте їм перечитати коротку інформацію про них на слайді чи перейти в їхні профілі в соціальних мережах. Коли учні добре розумітимуть, які теми ці лідери думок висвітлюють у своїх блогах, запропонуйте їм усно визначити, до якого типу вони належать: до мономорфних, які мають вузьку тему, чи поліморфних, які зачіпають широке коло питань.

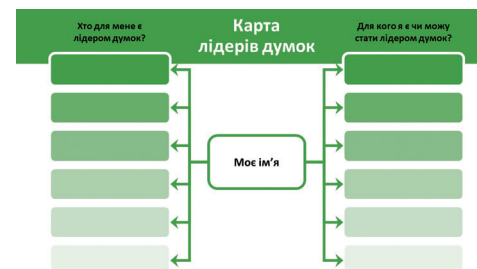

ЗАПИТАЙТЕ:

- Чому бути лідерами думок — класно?
- Які є недоліки в такій діяльності?
- Як ви думаєте, чи всі люди мають однакових лідерів думок? Чому?

ЗАПРОПОНУЙТЕ учням у класі проаналізувати, хто для них є лідером думок і для кого вони потенційно можуть стати лідером думок. Для цього виконайте коротку вправу.

- Увімкніть презентацію до уроку на слайді «Карта лідерів думок».
- Попросіть учнів взяти чистий аркуш паперу й намалювати на ньому свою карту лідерів думок відповідно до запропонованої на екрані схеми. У центрі запропонуйте написати своє ім'я, ліворуч — імена людей і блогерів, які для них особисто є лідерами думок, до чийх порад вони дослухаються найчастіше, а праворуч — імена людей, для кого лідерами думок є самі учні (реально або потенційно).
- Якщо ваша робота на уроці була динамічною і залишився вільний час, запропонуйте учням також подумати, у якій сфері чи темі вони можуть стати лідерами думок для людей, чийі імена вони написали на карті. Це можуть бути різні теми для різних людей чи загальна тема для усіх, кого вони вказали.

ПРИМІТКА. На виконання цього завдання на уроці можна відвести 1-2 хвилини. Продовження роботи запропонуйте як домашнє завдання.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Попросіть 1-2 учнів продемонструвати свою карту лідерів думок і пояснити, чому там записано саме ці імена.

Для приміток:

ПІДСУМУЙТЕ відповіді учнів й обговоріть, у чому може виявлятися вплив лідерів думок на формування думки учнів.

Частина 5

У цій частині разом з учнями підбийте підсумки заняття, коротко повторіть теми, які було порушено на уроці, і розкажіть про домашнє завдання.

ЗАПИТАЙТЕ:

- Чим ми займалися під час уроку?
- Які правила пунктуації у простих ускладнених реченнях ви пам'ятаєте?
- Хто такі лідери думок і чим вони відрізняються від звичайних людей?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Запропонуйте учням виконати одне із поданих завдань або оберіть його для класу самостійно.

Варіант 1.

Запропонуйте учням перевірити, чи знають правила пунктуації у простих ускладнених реченнях лідери думок. Для цього учням потрібно обрати одного з лідерів думок, із чиїм постом вони працювали під час уроку, зайти на його сторінку в соціальних мережах, відшукати у стрічці той самий пост і звірити, чи правильно в ньому розставлено розділові знаки у простих ускладнених реченнях.

Після цього попросіть учнів залишити коментар під тим записом і написати свій відгук про те, чи було дотримано правил пунктуації.

Можна запропонувати використати при написанні коментаря прості ускладнені речення.

На наступний урок попросіть учнів принести скріншот чи фото свого коментаря під постом лідера думок.

Варіант 2.

Запропонуйте учням серед лідерів думок, яких вони вказали на своїй карті, вибрати одну особистість і написати короткий твір на тему «Чому він/вона є для мене лідером думок?», використовуючи прості ускладнені речення.

ДЖЕРЕЛА

Для приміток:

1. Декілька цікавих фактів про український борщ [Електронний ресурс] // Фейсбук-сторінка Дмитра Чекалкина. — 04.06.2019. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.facebook.com/Dmitriy.Chekalkin/posts/3536766793016215>.
2. Келлер Е., Беррі Дж. Лідери думок / Е. Келлер, Дж. Беррі // Відділ маркетингу. — 2003. — № 11.
3. Мати друзів — це щастя! [Електронний ресурс] // Фейсбук-сторінка Соломії Вітвицької. — 13.06.2018. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.facebook.com/S.Vitvitska/photos/a.103526563082221/1457798494321681>.
4. Не відкладай на потім! [Електронний ресурс] // Інстаграм-сторінка nastiapoberezhna. — 12.04.2019. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.instagram.com/p/BwKXSU-BLLi/>.
5. Розумна людина — це не обов'язково відмінник або директор мегакорпорації [Електронний ресурс] // Інстаграм-сторінка sashaabo. — 16.06.2019. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.instagram.com/p/ByxGpKlCplr/>.
6. У суботу, 28 квітня, за 20 кілометрів від Херсона нам удалося стати свідками дивовижного видовища [Електронний ресурс] // Фейсбук-сторінка Bogdan Logvynenko. — 30.04.2018. — Режим доступу до ресурсу: https://www.facebook.com/logvynenko/posts/10155218249151783?_tn_ =H-R.

АВТОРКА: Наталя Гринюк

ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ:
інфо-медійна грамотність

Матеріали розроблені в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується IREX за підтримки посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Використання матеріалів дозволене лише з некомерційною метою і за умови посилання на проєкт та IREX.

НА ЩО ВАРТО ЗВЕРТАТИ УВАГУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ?

ДЖЕРЕЛА

- ? Чи можна знайти першоджерело інформації, яка активно поширюється в мережі?
- ? Ви поширюєте інформацію з першоджерела чи берете чиюсь інтерпретацію? Вони відрізняються?
- ? Якщо ви довіряєте джерелу інформації (це для вас лідер думок), чи прочитали ви інформацію повністю, чи не переважають там судження і оцінки над фактами і аналізом?
- ? Чи не має ознак конспірології версія, що поширюється? Де ще можна перевірити інформацію? Чи можна порівняти з інформацією з інших джерел?

АНАЛІЗ

- ? З якого акаунту поширюється інформація? Коли його було створено, чи справжнє це ім'я, чи є реальні фото і історія у цієї особи, скільки у неї підписників?
- ? Що розміщено на сторінці того, хто почав поширення інформації, до цього контенту? Чи можна скласти уявлення про інтереси та фаховість цієї особи у даному питанні?
- ? Як швидко поширюється інформаційна хвиля? Чи бачите ви ознаки ботів у її поширенні та коментуванні контенту?

БЕЗПЕКА

- ? Чи не надаєте ви в своєму профілі забагато особистої інформації? Чи може така інформація бути використана проти вас?
- ? Ви знаєте всіх своїх друзів у соціальній мережі? За яким принципом ви додаєте друзів?
- ? Чи надійні у вас паролі, чи стежите ви за власною цифровою безпекою?

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

- ? Як ви думаєте, чи є ви лідером думок для інших людей? Чи багато їх?
- ? Чи можлива така ситуація, коли люди, які вам довіряють, не будуть перевіряти інформацію, яку ви поширили, і просто зроблять перепости?
- ? Чи завжди ви перевіряєте інформацію перед тим, як робити поширення?
- ? Якщо у вас багато підписників, чи відчуваєте ви певну відповідальність, чи контролюєте свою поведінку на особистій сторінці та яким саме чином?

ЕМОЦІЇ

- ? Для чого хтось тисне на ваші емоції та спонукає вас до швидких дій, без роздумів і аналізу («максимальний репост», «допоможіть грошима», «виходьте всі», «досить терпіти», «зробимо це»)?
- ? Що саме вас «чіпляє» в обурливих емоційних коментарях? Чи це не тролінг і чи варто «годувати тролів» своїми емоціями?
- ? Чи не варто заспокоїтися, взяти паузу і проаналізувати інформацію без емоцій до того, як реагувати перепостами, коментарями, відповідями?

ШТУЧНІСТЬ

- ? Чи можна по вашій сторінці скласти уявлення про вас як людину певних інтересів, занять, вподобань?
- ? Коли ви шукаєте інформацію, чи не відбираєте ви її за принципом підтвердження своїх поглядів, очікувань, упереджень?
- ? Чи впливає це на ту інформацію, яку ви бачите у своїй стрічці новин?
- ? Вас задовольняє повнота тієї інформаційної картини, в якій ви живете?

Для приміток:

A series of horizontal dotted lines for writing notes.